

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1751/2021
06.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Данијеле Николић и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Светлана Амићић Нађ адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Суботици, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 964/20 од 18.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 06.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 964/20 од 18.11.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 344/18 од 30.10.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности суда. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу, за период од 01.01.2015. до 01.02.2018. године, на име разлике зараде за приправност и на име додатка на плату за додатно оптерећење на раду - за замену руководиоца, исплати укупно 691.932,51 динара у појединачним месечним износима наведеним у овом ставу изреке са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 152.269,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелациони суд у Новом Саду Гж1 964/20 од 18.11.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојена жалба тужене и преиначена је пресуда Основног суда у Сомбору П1 344/18 од 30.10.2019. године у усвајајућем делу, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца да му тужена исплати на име додатка на плату по основу приправности и додатка на плату за додатно оптерећење на раду, за период од јануара 2015. године закључно до јануара 2018. године, таксативно у изреци првостепене пресуде наведене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као и трошкове парничног поступка у износу од 152.269,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, док је у преосталом делу одбијена жалба тужене и потврђено решење којим је одбијен

приговор стварне ненадлежности суда. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 30.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, с предлогом да се о ревизији одлучи применом члана 403. став 2. тачке 2. и 3. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/2013 - УС, 74/2013-УС, 55/2014,87/2018 и 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), па је утврдио да ревизија тужиоца није основана.

Другостепена пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба Закона о парничном поступку, па нема ни повреде из члана 374. став 1.ЗПП на коју се ревизијом указује. Другостепени суд је сагласно својим овлашћењима из одредбе члана 386. ЗПП испитао првостепену пресуду и оценио битне жалбене наводе, због чега се у том делу наводима ревизије не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде. Указивање ревидента на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, није било предмет оцене овог суда, јер се ради о повредама које се не могу сматрати ревизијским разлогом у смислу одредбе члана 407. ЗПП. Неоснована је тврдња ревидента да је другостепена пресуда донета уз погрешну примену правила о терету доказивања. За одлучивање у овом спору релевантне чињенице утврђене су у првостепеном поступку, а првостепена пресуда је преиначена због погрешне примене материјалног права.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је запослен код тужене у Полицијској управи у ..., где је по решењу о распоређивању од 29.05.2012. године био распоређен на радно место ... .., Одељење криминалистичке полиције, за које се захтева VII-1 степен стручне спреме, док тужилац поседује VI-1 степен стручне спреме, у свом звању, са обавезом да у року од три године од дана распоређивања стекне степен образовања прописан Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у МУП-у од 03.04.2012. године за радно место на које је распоређен. Тужилац у наведеном року од три године није стекао прописани степен образовања за радно место на које је био распоређен. Решењем о распоређивању од 12.08.2015. године, тужилац је распоређен на радно место „...“ за које је предвиђен VI-1 степен стручне спреме, у статусу овлашћеног службеног лица у Одсеку за сузбијање општег криминалитета, у свом звању полицијски наредник прве класе. Потом је решењем од 19.04.2016. године распоређен на радно место „...“ ОСЛА/И-1, у свом звању. Радно место ... .. укинута је Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у МУП-у од 02.03.2016. године. Тужени није исплатио тужиоцу додаток на плату за додатно оптерећење на раду због замене одсутног руководиоца у утуженом периоду, као ни додаток на плату за дежурство ван радног времена (приправност). На основу налаза и мишљења вештака утврђена је разлика

између исплаћене и увећане плате за додатно оптерећење на раду због замене руководиоца и на име приправности.

Првостепени суд је применом члана 147а Закона о полицији („Службени гласник РС“ бр. 101/2005 од 28.01.2016. године, који је престао да важи 05.02.2016. године), те чланова 156, 157. и 187. Закона о полицији („Службени гласник РС“ бр. 6/2016, 24/18 од 28.01.2016. године, који је ступио на снагу 06.02.2016. године), одредаба Посебног колективног уговора за полицијске службенике („Службени гласник РС“ бр. 22/15, 70/15), Правилника о приправности за рад („Службени гласник РС“ бр. 16/2017 од 02.03.2017. године) и Правилника о платама запослених у Министарству унутрашњих послова бр. 3330/12-4 од 03.04.2012. године, усвојио тужбени захтев и обавезао тужену да тужиоцу за утужени период исплати додатак на плату за додатно оптерећење на раду због замене руководиоца и додатак на име приправности, оценивши да је тужилац ускраћен за део зараде коју је остварио по тим основима.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца. По становишту тог суда, тужиоцу не припада право на додатак на плату по основу приправности јер су у конкретном случају на страни тужиоца изостали докази на околности прописане чланом 156. Закона о полицији. Тужилац није доказао да је за приправност постојао распоред или писани налог претпостављеног, нити да је по протеклу редовног радног времена у спорном периоду био приправан сваки радни дан 16 часова и 24 часа викендом. Такође, тужиоцу не припада ни право на додатак на плату за додатно оптерећење на раду - за замену руководиоца, јер током поступка није доказао да је мењао руководиоца у континуитету (нема писаних налога) више од 20 радних дана у току месеца за цео спорни период. Осим тога, другостепени суд је оценио да тужилац не може остварити право на додатак на плату за додатно оптерећење на раду за замену руководиоца на непостојећем радном месту, јер је радно место шефа Одсека за сузбијање општег криминалитета укинута Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у МУП-у од 02.03.2016. године.

По схватању Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд применио материјално право када је тужбене захтеве оценио као неосноване.

Према члану 147а. став 1. тачка 5. Закона о полицији („Сл.гласник РС“, број 101/05, 63/09, 92/11 и 64/15, који је важио до 05.02.2016. године), полицијски службеник остварује право на додатак на плату између осталог и за додатно оптерећење на раду ако замењује руководиоца унутрашње јединице и по основу дежурства ван радног времена (приправност). Право на увећану плату на име приправности - за сваки сат приправности, у складу са посебним распоредом рада или по налогу и за замену руководиоца, прописано је и чланом 187. став 1. тачке 4. и 6. Закона о полицији („Сл.гласник РС“, број 6/16, 24/18, који је ступио на снагу 06.02.2016. године). Такође, чланом 11. Правилника о платама запослених у Министарству унутрашњих послова од 03.04.2012. године прописано је право запослених на додатак на плату између осталог за дежурство ван радног времена (приправност) и за додатно оптерећење на раду.

Према одредби члана 154. став 1. Закона о полицији („Сл.гласник РС“, број 6/16, 24/18) полицијски службеник је дужан да у обављању полицијских послова ради по посебном распореду рада (дневном или недељном) који одређује непосредни руководиоца. Према ставу 2. непосредни руководиоца је дужан да обавести полицијског службеника о распореду и промени распореда радног времена најмање 24 сата пре промене распореда радног времена, а према ставу 3. тог члана посебан распоред рада у смислу става 1. овог члана подразумева између осталог и приправност за рад.

Чланом 156. Закона о полицији („Сл.гласник РС“, број 6/16) прописано је да је полицијски службеник у обавези приправности када околности посла и задатака то захтевају (став 1.). Приправност за рад, у смислу овог закона, подразумева стање спремности одзива на позив непосредног руководиоца или лица овлашћеног за позив за долазак на рад (став 2.). Приправност, односно околности које указују да полицијски службеник распоређен на одређено радно место мора бити доступан и приправан да, по позиву непосредног руководиоца или лица овлашћеног за позив, обави посао или задатак који је планиран и за који се очекивала потреба евентуалног ангажовања полицијских службеника са одговарајућег радног места, прописује министар (став 3.). Наведени члан 156. измењен је Законом о изменама и допунама Закона о полицији („Сл.гласник РС“, број 24/16) којим је прописано да је полицијски службеник у обавези приправности када околности посла и задатака то захтевају (став 1.). Приправност подразумева обавезу полицијског службеника да се, ван радног времена, у складу са посебним распоредом рада или налогом за приправност, налази у стању потребног степена спремности које омогућава да се на позив овлашћеног руководиоца одазове позиву на рад у одређеном временском периоду и на одређеном месту (став 2.). Начин одређивања приправности, садржину и изглед налога за приправност прописује министар (став 3.).

Надаље, Посебним колективним уговором за полицијске службенике („Сл.гласник РС“ број 22/15, 70/15) прописано је да је полицијски службеник у обавези сталне приправности када околности посла и задатка то захтевају. Приправност подразумева обавезу полицијског службеника да се по писаном налогу руководиоца налази у стању сталног потребног степена спремности које омогућава да се полицијски службеник одазове на позив послодавца и стави на располагање на месту рада, на другом месту које одреди послодавац или предузме интервенцију, радњу, контакт или сличну активност по налогу послодавца. Време ефективног рада по позиву рачуна се као прековремени рад.

Одредбом члана 1. Правилника о приправности за рад („Сл.гласник РС“ бр. 16/17) ближе су уређене околности које указују да полицијски службеник распоређен на одређено радно место мора бити доступан и приправан да, по позиву непосредног руководиоца или лица овлашћеног за позив, обави посао или задатак који је планиран и за који се очекивала потреба евентуалног ангажовања полицијског службеника са одговарајућег радног места. Према члану 2. правилника ако индиције или догађаји указују да би могло да дође до повећања ризика по стање јавне безбедности, као и угрожавања безбедности људи или имовине у већем обиму, који захтевају делимичну или пуну приправност полицијских службеника на територији Републике Србије или на њеном делу, приправност се одређује, на предлог директора полиције, за одређене

организационе јединице или полицијске службенике на одређеним радним местима, налогом министра. Ако посебним распоредом рада у сменама или на други начин није могуће организовати рад у организационој јединици Министарства унутрашњих послова, на предлог непосредног руководиоца, руководиоца организационе јединице у седишту Министарства, односно начелник полицијске управе одређује радна места на којима се по посебном распореду рада може одредити приправност за рад као и трајање приправности на њима у току једног дана. Посебан распоред приправности за рад сачињава непосредни руководиоца одређивањем полицијских службеника, који су распоређени на тим радним местима. Посебни распоред приправности за рад садржи: називе радних места за које се одређује приправност за рад, полицијске службенике који су одређени за приправност на конкретним радним местима и време трајања приправности на тим радним местима (дневна, недељна, месечна или годишња приправност, с тим што приправност радним данима може да траје најдуже 16 сати, а суботом, недељом и празницима 24 сата и што приправности за рад, у току месеца, ван радног времена, не може трајати више од 15 дана, односно 16 дана, ако текући месец има 31 дан, осим уз писмену сагласност полицијског службеника када приправност може бити одређена и у дужем трајању). Изузетно од става 2. овог члана, када је потребно обавити посао или задатак за који се није могла очекивати и планирати потреба ангажовања једног или више полицијских службеника на одређеном радном месту, непосредни руководиоца налогом, може полицијском службенику одредити приправност у трајању до почетка његове прве редовне радне смене, или до престанка разлога због којих је одређена приправност за рад. Налог за приправност за рад, ако то налажу разлози хитног поступања ради обезбеђивања обављања послова радног места, може се издати и усмено о чему се у најкраћем року, а најкасније у року од 24 сата издаје и писани налог, а садржи: назив организационе јединице, број и датум, правни основ, име, презиме и радно место полицијског службеника, трајање приправности (дан и час почетка и краја приправности), укупан број сати остварених у приправности, потпис полицијског службеника, разлог одређивања приправности за рад, потпис непосредног руководиоца и оверу руководиоца организационе јединице. Образац налога за приправност за рад одштампан је у прилогу уз овај правилник и чини његов саставни део.

Из наведеног следи да приправност представља ванредно ангажовање полицијских службеника ван радног времена у случајевима када околности посла и задатка то захтевају. Приправност подразумева обавезу полицијског службеника да се стави у стање сталног потребног степена спремности да се одазове на позив послодавца и стави на располагање на месту рада, на другом месту које одреди послодавац или предузме интервенцију, радњу, контакт или сличну активност. За овакву врсту ванредног ангажовања запослених у полицији потребан је посебан распоред приправности за рад који сачињава непосредни руководиоца одређивањем полицијских службеника, који су распоређени на тим радним местима или писани налог руководиоца, као доказ приправности.

У одсуству доказа да је тужилац по посебном распореду рада или писаном налогу претпостављеног у утуженом периоду био ванредно ангажован односно да се налазио у стању приправности, правилно је другостепени суд одбио тужбени захтев за исплату додатка на плату по том основу. Наводи тужиоца којима указује да му припада право на додатак на плату по основу приправности јер је у спорном периоду на основу

усменог налога руководиоца био у приправности, нису од утицаја на другачију одлуку суда. Ово имајући у виду напред цитиране одредбе материјалног права из којих недвосмислено произлази да полицијски службеник може бити стављен у приправност само на основу посебног распореда приправности за рад или налога за приправност који сачињава непосредни руководилац, у којем између осталог мора бити наведено име полицијског службеника који је распоређен на тим радним местима, назив радног места за које се одређује приправност за рад, као и трајање приправности, што је оправдано и самом природом таквог режима рада, јер је приправност облик ванредног ангажовања полицијских службеника ван радног времена, привременог карактера и примењује се само изузетно у краћем временском периоду.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд одбио захтев за исплату додатка на плату за додатно оптерећење на раду за замену руководиоца, имајући у виду да тужилац није имао писани налог претпостављеног по основу ког је управо он био одређен да у одређеном временском периоду мења шефа Одсека за сузбијање општег криминалитета, као и због тога што је радно место шефа Одсека за сузбијање општег криминалитета укинута Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у МУП-у од 02.03.2016. године, па у том периоду тужилац није могао мењати запосленог на радном месту које није систематизовано, нити остварити право на додаток на плату за додатно оптерећење на раду за замену руководиоца на непостојећем радном месту, како је правилно оценио и другостепени суд. Стога наводи ревизије којима се указује да је постојала потреба за радним местом шефа Одсека за сузбијање општег криминалитета, да је те послове по усменом налогу непосредног руководиоца фактички обављао тужилац, да то није било у опису послова његовог радног места и да за те послове није добијао адекватну зараду, нису од утицаја на другачију одлуку суда.

На основу изложеног Врховни касациони суд је применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку, одбио ревизију тужиоца као неосновану.

**Председник већа судија
Бранка Дражић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић